

symposium

bodem breed

Welkom bij het 35e Symposium Bodem Breed

expertise

bodem en ondergrond

provincie

Overijssel

Zwolle

 Stantec

Herijking bodemregelgeving

Hèt netwerk event van bodem en ondergrond

Programma

- Project Herijking bodemregelgeving – *Rosalinde Geerdink*
- Evaluatie toepassingen – *Joost van Genuchten (RIVM)*
- Overige aandachtspunten – *Jolanda Postema /Fred Mudde*
- Gesprekstafels:
  - *2x Grond, bagger, diepe plassen o.l.v. Fred Mudde & Floor van Elsacker*
  - *2x Secundaire bouwstoffen o.l.v. Jolanda Postema & Julian Robertson*
- Terugkoppeling van de gesprekken (plenair)

Project Herijking Bodemregelgeving

Rosalinde Geerdink (IenW – DGWB – Bodem)

Aanleiding

- Uitvoeringsissues (staalslakken, bodemas, TGG)
- Diffuus verontreinigde stoffen, PFAS
- Opkomende stoffen, o.m. microplastics
- KRW en grondwaterrichtlijn (andere uitgangspunten dan bodemregelgeving)
- Beginsel 'Water en bodem sturend'
- Streven naar een *Vitale bodem* (naast chemisch ook fysische en biologische criteria)
- EU bodemrichtlijn

Doel van project Herijking

- › Komen tot een solide toekomstbestendig bodemregelgeving, waarin bodem en (grond)water beschermd zijn, maar waar tevens een goede balans tussen beschermen en benutten bereikt wordt. De keuzes die nu gemaakt worden ten aanzien van de beleidsuitgangspunten van het stelsel, zijn bepalend voor de komende jaren. Het stelsel wordt zo ingericht dat gestructureerd aan oplossingen kunnen werken voor de huidige uitdagingen en veel minder incident-gedreven hoeven te werken.

Strategische doelen voor fase 1

- Bescherming van de chemische kwaliteit v.d. bodem (balans met benutten)
- Schoon en gezond oppervlakte- en grondwater
- Verbeteren toezichtsmogelijkheden, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid
- Informatiepositie burgers verbeteren

Eerste fase:

- Aanpakken knelpunten die belangrijk en acuut zijn
- Voorbereiden fase 2

Verbeteren van het huis

Tweede fase:

- Nieuw beleid verankeren

Vernieuwen van het huis

scan uitvoeren dat keuzes in de eerste fase niet de tweede fase frustreren

Scope fase 1

Verduidelijken, verbeteren, actualiseren van regels voor de uitvoering bij:

- *toepassen van secundaire grond en bouwstoffen*
- *hergebruik grond en baggerspecie*
- *saneringen*

En die naar verwachting passen binnen het huidige systeem (dus geen fundamentele wijzigingen)

Bronnen: rapporten en signalen van o.a. RIVM, Ambient, Tauw&Drift, VNO-NCW, ODNL, ILT

Fase 2

- Implementatie van EU bodemrichtlijn (vitale bodem)
- Verankering handelingskader PFAS
- Normering en verankeren van opkomende stoffen (o.m. microplastics)
- Aansluiten bodemregelgeving aan KRW en grondwaterrichtlijn
- Uitvoering geven aan WBS, o.a. verankering van maatregelen die nodig zijn om invulling te geven aan duurzaam hergebruik van grond en baggerspecie

Verkenning naar verankering van maatregelen die voortvloeien uit:

- Herziening saneringenbeleid
- toekomstvisie bodembeheer
- Droogteproblematiek
- Regie op ondergrond: 3D/4D-ondergrond
- Energietransitie

Planning fase 1

- 1^e helft 2024: analyse van uitvoeringsissues
- Juni 2024 - Voorstel beleidskeuzes Stas
- 2^e helft 2024 Nader onderzoek en uitwerking op basis van beleidskeuzes
- Begin '25 Voorstel tot wijziging regelgeving
- Afhankelijk van oplossingsrichting en type regelgeving :
  - Circulaire/regeling – 2024/25
  - Amvb/ Ow - 2026/27

2025: Start fase 2

Organisatie

Projectteam

Inhoudelijke werkgroepen:

- *Secundaire bouwstoffen,*
- *Grond & bagger (incl. diepe plassen)*
- *Saneringen*

Ondersteuning door RIVM en Ambient

Externe stakeholders (medeoverheden, bedrijfsleven, etc.) worden betrokken via klankbordgroepen en themasessies

Vragen ?

Rosalinde.geerdink@minienw.nl

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

symposium **bodem breed**

Evaluatie toepassing secundaire bouwstoffen, grond en bagger

Joost van Genuchten

Ellen Brand

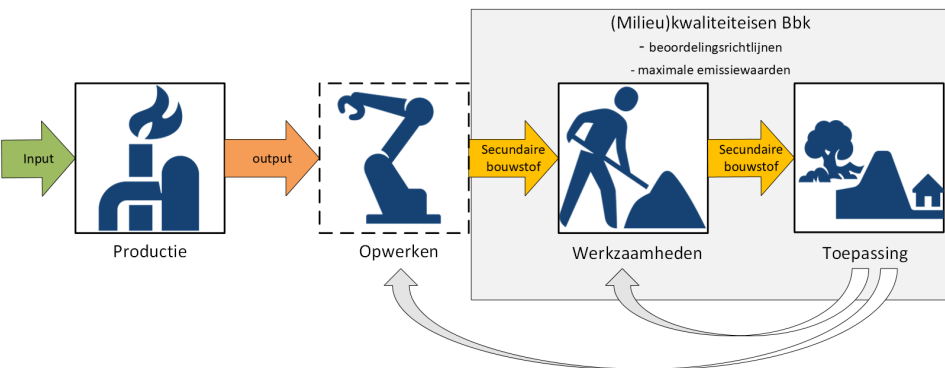
Piet Otte

RIVM

Secundaire bouwstoffen

Grond en bagger

Ervaren knelpunten Besluit- en Regeling bodem kwaliteit

TOEPASSINGSMOGELIJKHEDEN VOOR GROND EN BAGGERSPECIE

TOEPASSEN GROND EN BAGGERSPECIE

VERSPREIDEN BAGGERSPECIE

Op de landbodem

In oppervlaktewater

In grootschalige toepassing

In oppervlaktewater

Over aangrenzend perceel

- Reconstructie huidige wet- en regelgeving en modelanalyse
- Uitvraag onderzoeks- en kennisinstituten en omgevingsdiensten

- Knelpunten in uitvoering
- Uitvraag expert sessies, evaluatie rapportages

Secundaire bouwstoffen

Grond en bagger

Algemene knelpunten

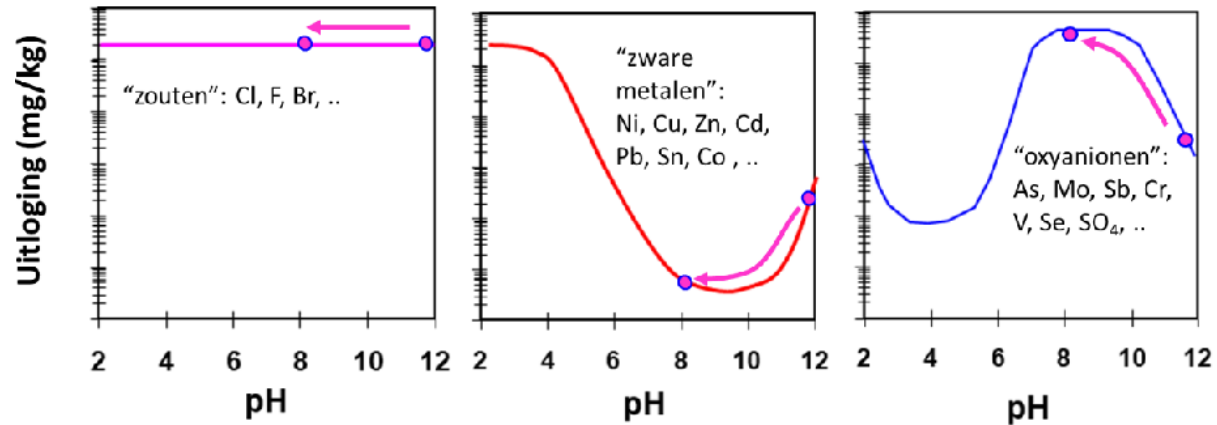
- Gedateerd stelsel (2008). Nieuwe kennis heeft (vrijwel) niet geleid tot actualisatie.
- Complexe regelgeving. Het toezicht versnipperd en het financieel gewin door ontwijking van de regels kan groot zijn.
- Het stelsel richt zich alleen op chemische verontreinigingen. (kwaliteit én het functioneren van het systeem)
- Behoefte aan vernieuwing (Europese ambities)

1. Milieu-effecten

Secundaire bouwstoffen

- **pH-verouderingseffect op uitloging**
- **pH percolaat omgeving**

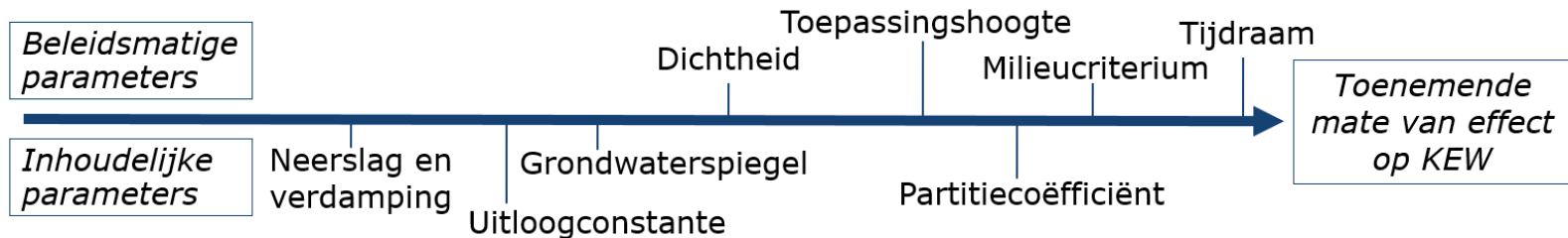

Uitloggedrag voor verschillende groepen stoffen en het effect van pH verandering (uit Dijkstra et al 2024).

2. Normeren en beoordelen

Secundaire bouwstoffen

- **Vertaling uitloogproeven naar de praktijk**
- **Uitloging van organische stoffen**
  - Samenstellingswaarde $\neq$ uitloging
- **Generiek beleid bouwstof**
  - Evaluatie modellering
  - Invoer parameter

2. Normering en beoordeling

Secundaire bouwstoffen

- **Niet-genormeerde stoffen in bouwstoffen**
  - Inventarisatie relevante (bouw)stoffen

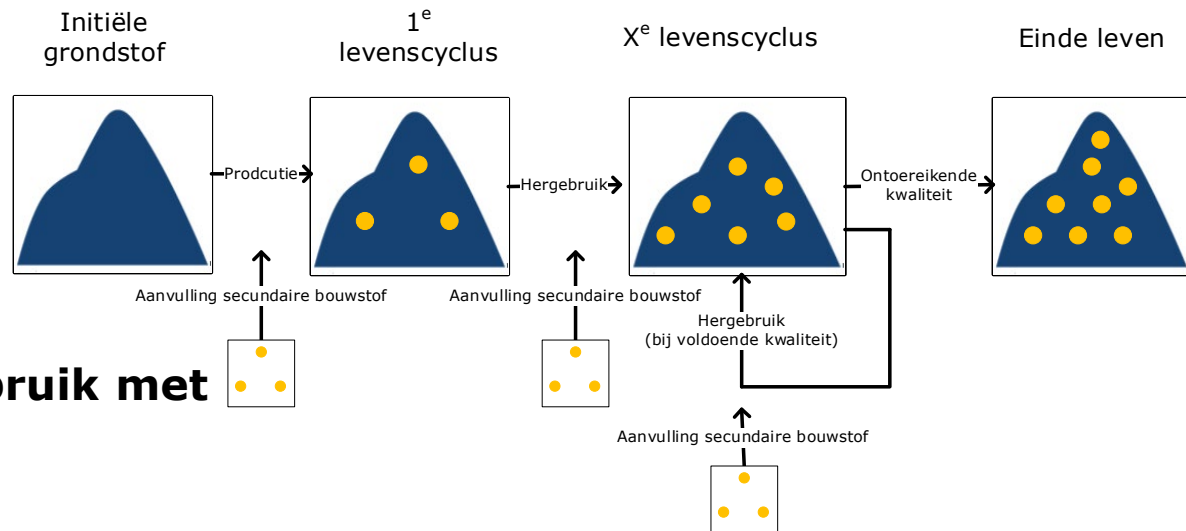
- **Mengsels van stoffen**

- **Meerdere Levenscycli**

- Andere vorm
- Veroudering
- Locatie registratie

- **Immobiliseren en hergebruik met laagwaardige kwaliteit**

- Verwering immobilisaat
- Afnemende kwaliteit

1. Normering

Grond en bagger

• **Actuele normwaarden**

- Humaan risico → Onderliggende modellering (2000), nieuwe kennis niet geïmplementeerd.
- Ecologisch risico → Cumulatieve effecten van stoffenmengsels.
- Geen samenhang tussen normering voor bodem- en (grond)water.
- De kwaliteitseisen voor landbouw en natuur zijn gelijk. Mogelijk een kans voor een effectief beheer.

• **Mobiele stoffen**

- Normen voor relatief mobiel stoffen missen een onderbouwing o.b.v. een risicobenadering

2. Stoffenpakket en opkomende stoffen

Grond en bagger

Actualisatie huidige stoffenpakketten

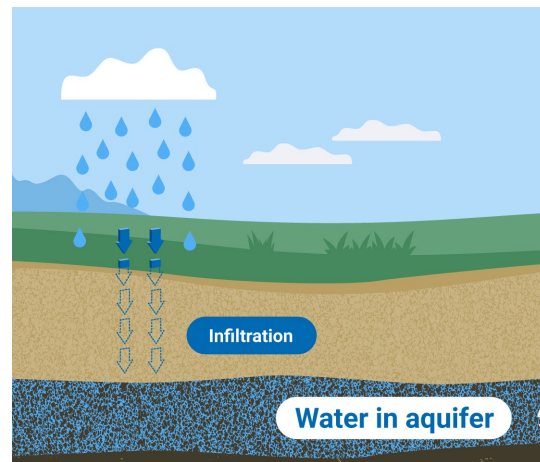
- Onderzoeken we de juiste stoffen?
- Genoeg aandacht voor opkomende stoffen?
- Is het mogelijk en wenselijk om stoffenlijsten te harmoniseren? (voor bodem-water en grondwater)

3. Bescherming grondwater

Grond en bagger

Grondwaterkwaliteit is onvoldoende beschermd

- Vergrijzing van het grondwater → Bestrijdingsmiddelen, meststoffen
- De impact van grondverzet op de kwaliteit van het grondwater is onvoldoende bekend
- Toepassing van gebiedseigen grond heeft de voorkeur maar daar wordt mogelijk onvoldoende op gestuurd.

4. Overig

Grond en bagger

- Heroverweging bodemtypecorrectie
- Aandacht voor micro-plastics
- Aandacht invasieve exoten

Overige aandachtspunten m.b.t. secundaire bouwstoffen, grond en bagger

Jolanda Postema / Fred Mudde
IenW – DGWB

Categorieën:

1. Milieu-effecten
2. Normeren en beoordelen
3. Toepassen
4. Toezicht en handhaving

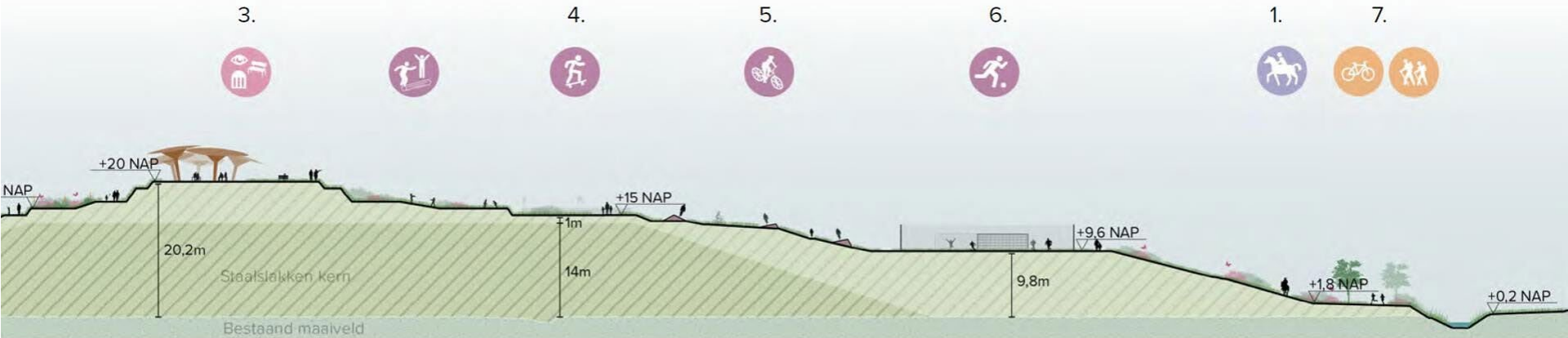
- **Uitgangspunten toepassing in praktijk versus normstelling**
  - Bijvoorbeeld dichtheid en toepassingshoogte
- **Onduidelijkheid of ontbrekende toepassingsvoorwaarden**
  - Toepassingshoogte
  - Afdekking: grond, afdekfolie of asfalt?
  - Toepassen boven grondwater of toegepast *houden* boven grondwater

- **(Visuele) verontreiniging en vrij toepasbaar**
  - Direct contact
  - Verwaaien

Toezicht en handhaving Secundaire bouwstoffen

- **Niet voldoende zicht (vooraf) op toepassingen**
- **Verschil van inzicht in functionele toepassing en hoeveelheid**

- Emissietoetswaarde thermisch gereinigde grond (TGG)
- Overgangsrecht diepe plassen
- Zorgplicht
- Samenloop graven in de bodem < en > I-waarde
- Lijnvormige Infra

Emissietoetswaarde TGG

- Bij de toepassing van TGG zijn maatschappelijke zorgen ontstaan over mogelijke gezondheidsrisico's en schadelijke effecten voor natuur en milieu.
- TGG heeft door het reinigingsproces andere eigenschappen dan de grond die bij normale ontgravingen vrijkomt. Dat maakt dat enkele zware metalen en sulfaat in hogere concentraties kunnen uitspoelen dan eerder werd verwacht.
- De normen uit het Besluit bodemkwaliteit geven hierdoor onvoldoende indicatie van de mate waarin verontreinigingen naar het grondwater kunnen uitspoelen.
- Vanwege de specifieke eigenschappen van TGG is deze vergelijkbaar met secundaire bouwstoffen.

Overgangsrecht diep plassen

- Voor lopende verondiepingen is overgangsrecht geregeld voor een periode van 3 jaar.
- Als de verondieping langer dan de overgangstermijn duurt, dan dient een nieuwe vergunning aangevraagd te worden
- Aandachtspunt is welk effect de nieuwe regelgeving heeft op de continuering van lopende verondiepingen (en start nieuwe initiatieven)
- Vanwege de beperkte termijn van het overgangsrecht dient dit zo spoedig mogelijk uitgezocht te worden en waar nodig verduidelijkt danwel aangepast te worden.

Zorgplicht

- Het toepassen van de zorgplicht blijkt in de praktijk en uitvoering tot knelpunten te leiden. Voorbeelden:
  - Het is voor zowel bevoegd gezag als initiatiefnemers niet altijd bekend hoe de zorgplicht ingevuld dient te worden, bijvoorbeeld ten aanzien van niet-genormeerde stoffen. Wat kan leiden tot zowel te strenge als te soepele voorschriften.
  - De zorgplicht richt zich primair tot de initiatiefnemer (toepasser). Soms is het wenselijk om partijen eerder in de keten te kunnen aanspreken.
- Nadere specificatie is gewenst over welke knelpunten zich precies voordoen en in welke situaties.
- Vervolgens kan worden onderzocht of het wenselijk is om te komen tot meer uniformiteit voor de uitvoering en in hoeverre aanpassing van landelijke regelgeving hieraan kan bijdragen.

Samenloop graven in de bodem < en > I-waarde

- Vanuit het BAL zijn twee mba van toepassing op graven in de bodem:
  - 3.2.21 graven in een bodem met kwaliteit kleiner of gelijk aan de interventiewaarden
  - 3.2.22 graven in de bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarden
- Dit kan leiden tot onduidelijkheid welke mba van toepassing is, alsmede hoe de ondergrens van de activiteit (25 m³) zich verhoudt tot het gecombineerd uitvoeren van de mba

Lijnvormige Infra

- Verkennen mogelijkheid aparte bodemfunctieklasse voor lijnvormige infrastructuur zoals dijken en wegen.
- Er ligt een flinke opgave om die dijken op orde te krijgen. Bij lijnvormige infrastructuur heb je te maken met verschillende bevoegde gezagen en klasse (binnen en buitendijks) en kan het zijn dat er verschillende manieren van interpretatie zijn.
- Dit bemoeilijkt het hergebruik van vrijkomende grond en bagger.
- Er is inzicht nodig hoe dit zich verhoudt tot het idee van de toepassingsladder.
- Voor nu voorlopig opgenomen als aandachtspunt met behoefte tot nadere uitwerking, ook kijkend naar de huidige mogelijkheden van het instrumentarium van maatwerk onder de OW.

Gesprektafels

2X Grond, bagger, diepe plassen
o.l.v. Fred Mudde of Floor van Elsacker

2X Secundaire bouwstoffen
o.l.v. Jolanda Postema of Julian Robertson

Onderwerp van gesprek

- Wie zitten er aan tafel?
- Welke aandachtspunten herken je?
- Missen er nog zaken?
- Welke moeten als eerst worden opgelost?

Afronding (plenair)

- Terugkoppeling per gesprekstafel

Bedankt voor je deelname!